

інформативного та привабливого офіційного сайта, що є суттєвим елементом сучасного маркетингового просування. Виручка від реалізації визначається за показником чистого доходу, який є основним індикатором фінансових результатів підприємства. Нарешті, ефективність використання власного капіталу вимірюється рівнем його рентабельності, що свідчить про здатність підприємства генерувати прибуток із наявних ресурсів.

Висновки. Отже, кожен показник має стратегічне значення і в сукупності дає змогу оцінити стан підприємства, виявити його сильні сторони та визначити пріоритетні напрями подальшого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовк В., Гаврильченко О. Стратегічна карта як складова маркетингової стратегії підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 5. С. 604–608.

Юрчишена Л. В.

канд. екон. наук, доцент,
завідувач кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Криворучко А. С.

магістрант ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Вступ. У сучасному світі, де щодня визначаються нові напрями розвитку суспільства, одним із провідних трендів є цифровізація. Для України, яка перебуває в умовах війни, політичної та економічної нестабільності, особливої уваги набуває питання забезпечення стабільних податкових надходжень. У цьому контексті важливим є дослідження процесів цифровізації податкового адміністрування, які відкривають можливості для спрощення процедур оподаткування, підвищення довіри до податкової системи, що сприятиме стимулюванню економічного розвитку країни.

Метою роботи є обґрунтування теоретико-правових аспектів цифровізації податкового адміністрування з метою подальшого визначення шляхів його для удосконалення.

Основна частина. Пандемія коронавірусу, що розпочалась у 2019 р., та російсько-українська повномасштабна війна, яка триває уже понад 3 роки, продемонстрували важливість розвитку цифрових технологій в усіх сферах життя суспільства. Податкова система, як невід’ємний елемент суспільних процесів, також зазнала істотних змін завдяки тренду впровадження цифрових технологій.

З огляду на важливість стабільних податкових надходжень до державного бюджету, зокрема в часи війни, адже в більшості військові потреби країни закри-

ваються за рахунок податків, є сенс у спрощенні податкового адміністрування задля збільшення таких податкових надходжень, у тому числі завдяки цифровізації.

Власне цифровізація податкового адміністрування в Україні виступає одним із провідних напрямів реформування, що спрямований на спрощення та оптимізацію процесів справляння податків і зборів, удосконалення податкової системи, підвищення рівня її прозорості, а також посилення заходів щодо запобігання ухиленню від сплати податків і протидії тіньовій економіці. Важливими складниками цього процесу є впровадження електронних сервісів, автоматизація податкових процесів та інтеграція новітніх цифрових технологій у систему податкового адміністрування.

Щодо правового регулювання цифровізації податкового адміністрування, варто зазначити, що однією зі стратегічних цілей діяльності Державної податкової служби України на 2025–2030 рр., відповідно до Наказу ДПС від 21.02.2025 № 150 «Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2025–2030 рр.» [1], є створення та впровадження сучасних цифрових рішень податкового адміністрування, що також є однією з основних стратегічних цілей Національної стратегії доходів до 2030 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1218-р [2]. Утім, незважаючи на окреслення пріоритетності цифрових трансформацій, сьогодні відсутнє належне нормативно-правове закріплення понять і механізмів цифровізації саме у сфері податкового адміністрування. Зокрема, ні в Податковому кодексі України [3], ні у Положенні про Державну податкову службу України [4] питання цифровізації безпосередньо не врегульовано. Це може створити правову невизначеність та ускладнює системне впровадження цифрових технологій у сфері оподаткування. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба в систематизації та конкретизації правових основ цифровізації податкового адміністрування, що може передбачати внесення відповідних змін до Податкового кодексу України, а також до нормативно-правових актів, які регулюють діяльність Державної податкової служби.

У цьому контексті важливим є комплексний аналіз теперішньої ситуації цифровізації податкового адміністрування в Україні, що дасть змогу виявити як наявні сильні сторони, так і її вразливі місця, потенційні можливості для розвитку та зовнішні загрози. Враховуючи вищевикладене, доцільним є застосування методу SWOT-аналізу податкового адміністрування в Україні.

Проведений SWOT-аналіз засвідчує, що податкове адміністрування в Україні має значний потенціал у напрямі цифровізації, зокрема завдяки розвитку електронних сервісів, запровадженню відкритих даних та орієнтації на інновації в управлінні. Наявність стратегічних планів та державних програм у цій сфері є свідченням політичної підтримки цифрової трансформації податкової системи.

Водночас існують недоліки, серед яких треба виділити відсутність комплексного нормативного врегулювання процесів цифровізації у податковій сфері, недостатній рівень інтеграції електронних сервісів, проблеми із забезпеченням кібербезпеки, що ускладнює ефективну реалізацію цифрових реформ та створює правові й організаційні ризики для подальшого розвитку.

*Рисунок 1 – SWOT-аналіз цифровізації податкового адміністрування в Україні
Джерело: оригінальна розробка авторів*

Однак Україна має значний потенціал для вдосконалення податкового адміністрування завдяки впровадженню новітніх технологій, використанню інструментів штучного інтелекту, інтеграції з міжнародними стандартами та спрощенню оподаткування, що відкриває шлях до підвищення прозорості й ефективності податкової системи.

Загрози для розвитку цифрового податкового адміністрування, як-от ризики кібербезпеки, політична та економічна нестабільність, низький рівень довіри до податкової служби, спротив впровадженню змін серед окремих платників і держслужбовців, ризик несвоєчасного або неповного нормативного закріплення цифрових процесів, вимагають системного підходу та цілеспрямованої законодавчої роботи.

Висновки. Отже, успішна цифровізація податкового адміністрування в Україні потребує комплексних заходів, спрямованих на нормативно-правове закріплення процесів цифрової трансформації, забезпечення належної безпеки даних, підвищення цифрової грамотності платників податків і працівників ДПС, а також активної інтеграції України в європейський цифровий простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наказ ДПС від 21.02.2025 № 150 «Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2025–2030 рр.». URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/-zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/79393.html> (дата звернення: 26.04.2025).

2. Національна стратегія доходів. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*. 2025. URL: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716 (дата звернення: 26.04.2025).

3. Податковий кодекс України в редакції від 01.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 26.04.2025).

4. Положення про Державну податкову службу України в редакції від 22.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n15> (дата звернення: 26.04.2025).

Федченко О. О.

аспірант кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Вступ. Система соціального страхування є ключовим елементом соціального захисту населення України, роль якого критично зростає в періоди соціально-економічних потрясінь та фінансової турбулентності. Сучасні виклики, пов'язані з воєнною агресією, макроекономічною нестабільністю та демографічними змінами, створюють безпрецедентне навантаження на фонди соціального страхування та механізми надання соціальної підтримки. Водночас паралельним потужним трендом є цифровізація економіки та суспільного життя, що відкриває нові можливості, але й створює нові виклики для функціонування державних інститутів, включно з системою соціального страхування. Актуальність дослідження полягає у необхідності осмислення напрямів та наслідків трансформації вітчизняної системи соціального страхування під впливом двох визначальних факторів – перманентної фінансової нестабільності та всеохопної цифровізації. Розуміння цих процесів є критично важливим для розробки ефективної державної політики, спрямованої на забезпечення стійкості та адаптивності соціального захисту в Україні.

Мета роботи – проаналізувати ключові напрями трансформації системи соціального страхування України, що відбуваються під впливом процесів цифровізації економіки, особливо в контексті викликів, спричинених фінансовою турбулентністю, та окреслити роль цифрових технологій у підвищенні її ефективності та стійкості.

Результати дослідження. Функціонування системи соціального страхування в Україні останніми роками відбувається в умовах значної фінансової невизначеності, що проявляється у дефіциті бюджетів фондів соціального страхування, зростанні потреби у соціальних виплатах через втрату доходів населенням, внутрішнє переміщення осіб та інші кризові явища. Ці фактори чинять тиск на адміністративну спроможність і фінансову стійкість системи. Саме в цих умовах цифровізація виступає не просто як паралельний процес, а як потенційний інструмент адаптації та модернізації соціального страхування.

Ключові напрями трансформації соціального страхування під впливом цифровізації в умовах фінансової турбулентності включають: